

Det Kgl Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Deres ref.
15/162

Deres dato

Vår ref.
HL/LM

Dato
09.02.2015

Høringssvar – Rapport om finansiering av universiteter og høyskoler

Departementet oppnevnte våren 2014 en ekspertgruppe for å gjennomgå finansieringen av universiteter og høyskoler. Ekspertgruppen har i sin innstilling av 07.01.15 kommet med anbefalinger om hvordan universiteter og høyskoler bør finansieres i fremtiden. Kunnskapsdepartementet ønsker innspill til ekspertgruppens endringsforslag i innstillingens kap. 6 *Framtidens finansiering* og kap. 7 *Andre anbefalinger*.

Lovisenberg diakonale høgskole (LDH) takker for anledningen og gir med dette høringssvar på ekspertgruppens rapport *Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill – Nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler*. I vår høringsuttalelse har vi lagt til grunn at eventuelle endringer i finansieringsmodellen for UH-sektoren skal bidra til å styrke kvaliteten på forskning og utdanning. Som privat/ideell profesjonshøgskole arbeider vi med kunnskapsutvikling og kvalifisering for helse- og velferdstjenestene, og tar medansvar for å skape kvalitativt gode, sikre og bærekraftige systemer og tjenester.

Kapittel 6 Framtidens finansiering

LDH slutter seg til hovedprinsippet om sammensetningen av en basiskomponent for å sikre langsiktighet og stabilitet, og en resultatkomponent knyttet til insentivordninger. Basiskomponenten er en vesentlig faktor for å kunne videreutvikle de institusjonelle særpreg, og en overvekt av basisfinansiering i forhold til resultatbasert finansiering stimulerer institusjonenes styrer til å bruke handlingsrom til å skape verdier i utdanningssektoren.

Kap.6.3 Basisbevilgning

Ekspertutvalget har redegjort for utvikling og evalueringer av basiskomponenten, og LDH aksepterer at det i denne omgangen ikke er foreslått å rekonponere basiselementet. Det vil imidlertid være naturlig å ta dette spørsmålet opp til diskusjon når en stortingsmelding om utdanningskvalitet foreligger, og når det er gjort eventuelle erfaringer med utviklingsavtaler som del av basiskomponenten. I den forbindelsen imøteser vi en utdyping av samspillet mellom privat/ideell og offentlig UH-sektor, og hvordan dialog og utviklingsavtaler på institusjonsnivå skal håndteres.

LDH merker seg utvalgets drøfting (kap. 6.3.6) av muligheten for å trekke ut husleiekostnader av basis og budsjettere disse særskilt. Til tross for at utvalget konkluderer med å beholde disse elementene i basis for statlige instiusjoner, vil vi utheve at spørsmålet om bevilgninger til infrastruktur med bygg/husleie er av stor betydning for private høyskoler/vitenskapelige høyskoler. Vi viser til KUF-komiteens merknader ved budsjettbehandlingen av kap. 260 post 70 – private høyskoler:

“..... Flertallet vil presisere at målet om full likebehandling mellom private og offentlige høyskoler, også hva gjelder finansieringsordninger, må følges nøye opp slik at eventuelle negative utslag kan korrigeres. Flertallet viser særlig til manglende tilskudd til infrastruktur for private høyskoler og mener det er nødvendig å gjøre endringer i finansieringen. Flertallet vil peke på utfordringene private høyskoler har med å opprettholde en god infrastruktur for studentene, og mener det er nødvendig å gjøre endringer i finansieringen som gir dem mulighet til å gjennomføre dette uten at kostnadene blir overført til studentene gjennom økte studieavgifter. Flertallet mener regjeringen bør finne en rimelig ramme for tilskudd til private høyskoler med henblikk på etablering av nye studieplasser og tilskudd til infrastruktur.”

Kap. 6.4 Resultatbaserte komponenter

Kap. 6.4.1 Studiepoeng

LDH deler oppfatningen av at indikatorer bør introduseres og justeres med stor årvåkenhet for å unngå en utilsiktet dreining av virksomhet mot indikatorer i stedet for resultat. Det er derfor med stor interesse at LDH følger regjeringens arbeid med å konkretisere utdanningskvalitet.

Blant resultatbaserte elementer i finansieringen foreslås det å videreføre studiepoengsproduksjon med en kategorijustert, fast sats per 60-studiepoengsenhet. Vi tror det kan være aktuelt å vurdere en noe lavere insentivstyrke i tråd med utvalgets forslag, og støtter at denne indikatoren fortsatt tilknytte en åpen ramme.

Kap 6.4.2 Kandidater

LDH imøteser en grads-indikator ut fra høyskolens vurdering av kompetansebehov for å bemanne og utvikle morgendagens helsetjeneste. Vi vil imidlertid peke på to forhold hvor utvalgets analyse kan videreutvikles før en konklusjon:

- For det første kan en kandidatindikator innebære en risiko i på innstegsnivået til praksis fra profesjonsutdanninger hvor det må ligge en avveining mellom den enkelte students rett til kunnskap, og utdanningsinstitusjonens ansvar for å bidra til å ivareta pasientsikkerhet og kvalitet. Resultatinsentiver knyttet til sluttkompetanse og gradstildeling bør håndteres med varsomhet for å motvirke kvalitetsglidning på innstegsnivået til en profesjon – kanskje i samråd med autorisasjonsmyndigheten om en høyere karakter enn ”bestått” for å oppnå autorisasjon.
- For det andre vil LDH ikke tilrå en kandidatsindikator utenfor det etablerte gradssystemet. Utvalget har foreslått en resultatbasert uttelling for beståtte videreutdanninger med samme mekanisme som for kandidater med komplette grader. LDH oppfatter at det er arbeidsgiversiden som etterspør videreutdanninger og eventuelt sertifiseringsordninger for å dekke behovet for kvalifisert personell utenom gradssystemet, mens utdanningssektoren har en større strategisk frihet til å ivareta ansvar for den kombinasjonen av praktisk/akademisk kompetanse som skal levere morgendagens samfunnstjenester. Kombinasjonen av strategisk finansierte studieplasser til videreutdanning og resultatinsentiv gjennom studiepoeng er tilstrekkelig til å sikre

utdanningskapasitet og geografisk spredning.

I en investeringsanalyse fra 2010/2013 beskrives et perspektiv på spesialisthelsetjenestens kompetanseplanlegging slik:

” Overordnet for spesialisthelsetjenesten er likevel hovedkonklusjonen at presisjonsgraden er relativt lav når det gjelder hvilke konkrete resultater man ønsker å oppnå, hvilke lærdommer som kan hentes fra beste praksis i andre kompetanseintensive virksomheter i rask utvikling, hvilke ressurser som skal settes inn og hvordan kompetanseutviklingen skal gjennomføres. Eiers oppfølging innen kompetanse framstår også som lite sofistikert. ”¹

Arbeidsgiveres etterspørsel etter kompetanse illustrerer ofte et mer kortsiktig perspektiv på behovet, sammen med en viss avstand mellom det strategiske nivå for kompetanseplanlegging og det operative nivå der ansettelser skjer. Det vises til ”mastersyke”, samtidig som det er klare forventninger til kunnskapsbasert praksis der kunnskapstilfanget stiger eksponentielt. I helsesektoren viser pasienterfaringsundersøkelser entydig at tjenestene ikke har det nivå av samordning og koordinering som svarer til helseproblemene pasientene skal mestre. Det kan argumenteres godt for at kunnskapsveksten og behovet for omstillingsevne i tjenesteytende sektor stiller krav til større problemformulerende, informasjonsanalytisk og problemløsende evne enn dagens grunn- og videreutdanninger gir. LDH mener derfor at en ny finansieringsmodell må være i tråd med politiske og faglige analyser av morgendagens kompetansebehov i tjenesteytende sektor.

Kap. 6.4.3 Kategorier i studiepoengsindikatoren

Utvalget foreslår en forenkling av dagens seks kategorier til en modell med fire differensierte kategorier. LDH stiller seg nøytral til en forenkling av dagens system gitt den foreslåtte kalibrering mot basiskomponenten på institusjonsnivå ved en overgang. Man forholder seg allerede til en uttelling for studiepoeng innen kategoriene som ikke er ment å være kostnadsdekkende.

Innstillingens kategoriforslag adresserer et behov for forenkling. Det gjenstår utfordringer og spørsmål om kvalitet for utdanninger med et visst innslag av praksisstudier. Kostnadsvurderinger av kliniske fag og utdannings-/velferdsfag viser til betydningsfulle komponenter som i dag er mangelfullt fordelt og budsjettert mellom utdannings- og tjenesteytende sektor. Der hvor klinisk virksomhet i dag har velregulert finansiering av utdannings- og forskningsinnsats, vil dagens kostnadsanalyse treffe godt og gi forutsigbarhet i morgen. Der den kliniske virksomheten i dag ikke representerer samme grad av integrasjon med utdanning og forskning (kvalitet, volum kostnadstransparens), og der det er uklare mekanismer for kostnadsfordeling mellom samarbeidende parter om praksisstudier, vil utdanningsinsentiver beregnet ut fra dagens situasjon fastholde forskjeller snarere enn bidra til regjeringens mål om kvalitetsheving og en mer presis finansiering. Vi foreslår derfor at endelig kategori-inndeling integrerer blant annet bidrag fra UHR-prosjektet Kvalitet i praksisstudier, hvor både utdannings- og tjenesteytende sektors perspektiv er representert.

¹ McKinsey-rapport: Investeringer i spesialisthelsetjenesten i Norge (juni 2013).
<http://legeforeningen.no/PageFiles/146750/Investeringer%20i%20spesialisthelsetjenesten.pdf>

Kap 6.4.4. Utveksling og mobilitet, og

Kap 6.4.5. Utveksling /EU

LDH støtter utvalgets forslag om å styrke EU-utveksling gjennom tilleggssatser. Vi foreslår en tydeliggjøring av behovet for lærerutveksling innen høyere utdanning, for å oppnå større synergi av forskningssamarbeid gjennom utfyllende aktivitet innen høyskole-/universitetspedagogikk.

Kap 6.4.6 Publisering

Vi mener den foreslåtte beregning av forfatterandeler stimulerer til samarbeid mellom institusjoner og fremmer nettverk i solide fagmiljø. Dette vil virke positivt både gjennom kombinerte stillinger og i forskningsnettverk.

Kap 6.6Avtaler

LDH imøteser en finansieringsmodell hvor utviklingsavtaler inngår. Spørsmålet om hvordan og ikke minst *når* et resultat skal evalueres, kvantitativt/kvalitativt, framstår som et krevende felt og det kan være grunn til å starte med en begrenset prosentandel av basis til avtalemekanismen har legitimitet.

Når det gjelder forholdet til privat/ideelle institusjoner i høyere utdanning, vil det være naturlig at institusjoner med høy statlig finansiering også inngår en institusjonsvis – ikke felles - dialog om hvordan særpreg, kompetanse og kapasitet kan stimulere sektoren.

Med vennlig hilsen,
for Lovisenberg diakonale høyskole

Lars Mathisen
Rektor

Hallgeir Lien
Høgskoledirektør